

Motion

1983/84: 1696

Kerstin Göthberg m. fl.
Vissa folkbildningsfrågor

Stödet till glesbygdscirklar

Studiecirklar och kulturverksamhet i folkbildningen är fundamentala delar av kulturlivet i glesbygden. I många orter och bygder är studiecirkeln det enda forum som finns för samhällsengagemang eller estetisk förkovran. Som cirkelledare och fackmän engageras ibland kulturarbetare — bildkonstnärer, författare, skådespelare m. fl. Dessa cirklar ger — tillsammans med aktiviteter inom ramen för kulturverksamhet i folkbildningen — glesbygdensborna en sällsynt möjlighet att direkt möta yrkesverksamma kulturarbetare.

Men studieförbundens merkostnader för folkbildning i glesbygd är höga. Avstånden är långa och kostnaderna för cirkelledarutbildning, fackmannamedverkan, rådgivning och granskning är ca 25 % högre än för samma insatser i andra avdelningar. Avgifterna för deltagande i studiecirkel blir därför osedvanligt höga.

En allvarlig följd av de höga kostnaderna är att många cirklar aldrig kommer till stånd, därför att studieförbunden saknar ekonomiska resurser eller därför att människorna i glesbygden inte vill ställa krav.

Frågan om villkoren för studiecirkelverksamhet i glesbygd är en jämlikhetsfråga — en fråga om rättvisa mellan människor, som bor i olika regioner.

Tilläggsbidraget till studiecirkelverksamhet i glesbygd är f. n. 10 kr. per studietimme. Vid fjolårets budgetbehandling uppräknades övriga tilläggsbidrag medan glesbygdsbidraget förblev oförändrat.

Under budgetåret 1981/82 redovisades sammanlagt 805 000 studietimmar som var berättigade till glesbygdsbidrag. Motsvarande verksamhet under budgetåret 1982/83 var endast 633 000 timmar — en kraftig minskning som till en del var en följd av förändrade gränser för stödområdena. Minskningen beror också på att de ökade kostnaderna, inte minst ökade resekostnader, har gjort det svårare att i utpräglade glesbygder genomföra studie- och kulturaktiviteter i samma utsträckning som tidigare. Visserligen har studieförbunden möjlighet att i viss mån omfördela medel inom organisationen, men även om så sker, kvarstår det faktum att de studieförbund, som känner ansvar för att erbjuda också människorna i mindre tätbefolkade områden möjlighet att delta i studie- och kulturaktiviteter av olika slag, kommer i ett betydligt sämre ekonomiskt läge än andra förbund.

Under förutsättning att verksamheten i glesbygd inte ytterligare minskar betyder en ytterligare höjning av tilläggsbidraget för studiecirklar i stödom-

rådena A, B och C med 5 kr./tim. en kostnad på ca 3 milj. kr. Denna kostnad bör enligt vår uppfattning kunna täckas genom att tilläggsbidraget till studiecirklar i svenska och matematik slopas. Enligt våra beräkningar torde antalet studietimmar i svenska och matematik under budgetåret 1984/85 uppgå till ca 100 000 varför den föreslagna uppräkningsen av tilläggsbidraget kan beräknas uppgå till ca 3 milj. kr.

Breddutbildning i datafrågor

Under hösten 1983 tog riksdagen ställning till vissa frågor rörande datautbildningen. Från vårt håll framställdes krav på breddutbildning i datafrågor i studieförbundens regi enligt ett förslag som framlagts av datadelegationen i rapporten Samordnad datapolitik (Ds B 1981: 20) och som tidigare godkänts av riksdagen med anledning av proposition från mittenregeringen. Eftersom riksdagen avslog vårt förslag bedömer vi det nu inte som möjligt att för det innevarande studieåret komma i gång med utbildning av den inriktning och omfattning vi eftersträvat. Det är dock angeläget att en vidgad utbildning kan komma till stånd nästa studieår.

Behovet av bred utbildning i datafrågor har inte minskat. Tvärtom talar allt fler skäl för att det ovan nämnda förslaget snarast bör realiseras. Vi uppfattar också uttalanden från vice statsministern under senare tid som insikt om att detta behov också finns i regeringen. Enligt tillgängliga uppgifter siktar man där dock närmast på att åstadkomma en mer yrkesinriktad utbildning. Enligt vår mening måste ett förbättrat datakunnande i vårt land byggas upp från grunden där en breddutbildning som riktar sig till alla utgör basen. Det finns således ingen motsättning mellan kravet på breddutbildning i datafrågor och mer yrkesinriktad utbildning. Det torde snarare vara så att den senare underlättas om den förra genomförs.

Det är mot den bakgrund vi här har presenterat angeläget att regeringen snarast – dock senast i tilläggsbudget III – framlägger förslag till breddutbildning i datafrågor i enlighet med de riktlinjer vi här har angivit.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att tilläggsbidrag till studiecirklar i glesbygd skall utgå med 20 kr./tim. samt att tilläggsbidraget till studiecirklar i svenska och matematik avskaffas,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till breddutbildning i datafrågor i studieförbundens regi i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 25 januari 1985

KERSTIN GÖTHBERG (c)

PÄR GRANSTEDT (c)

LARZ JOHANSSON (c)

INGER JOSEFSSON (c)

ULLA TILLANDER (c)

KARL BOO (c)

STINA GUSTAVSSON (c)

JAN HYTTRING (c)

RUNE BACKLUND (c)

SIGVARD PERSSON (c)

SIVERT CARLSSON (c)